

het Indisch nieuws

BRENGT DEZE WEEK:

De groote misdaad

**Na de vreedzame bevrijding
van Lombok**

**Bandoeng na de
Japansche Capitulatie**

Wanneer het regent in Indië

**Het Nederlandsche
Roode Kruiswerk in Egypte**

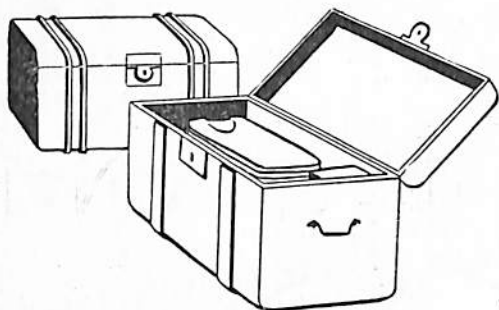
PRIJS

35

CENT

2e JAARGANG No. 20 18 MEI 1946

Uw Indische uitrusting is gereed. Aan alles heeft U gedacht.

Zonder een levensverzekeringpolis is Uw uitrusting echter niet compleet. Laat U eens inlichten door de Maatschappij, die in de Indische Verzekeringswereld de belangrijkste plaats inneemt:

N.V. LEVENSVZERKERING MIJ

NILLMIJ VAN 1859

Paleisstraat 9 - Telef. 117240 - Den Haag

INTERNATIONALE CORRESPONDENTIE-CLUB

Wat is en hoe werkt de I.C.C.?

De I.C.C. is een instelling, welke personen met elkaar in contact brengt, die weinig of geen relaties hebben. Zij, die om welke reden of welk doel dan ook, uitbreiding van hun relaties zoeken, kunnen lid worden. Vraagt gratis inlichtingen, welke geheel vrijblijvend in blanco couvert worden toegezonden door de

Den Haag: L. Houtstraat 18,
Amsterdam: Postbus 7024,
Postkantoor Courbetstraat

Bert G. van Haarlem

- ◆ OUD-RIJKS-ACCOUNTANT
- ◆ OUD-LEERAAR M.O.
- ◆ BELASTINGCONSULENT

WIJ HEBBEN ONZE CLIËNTEN DOOR GEHEEL NEDERLAND

35 Surinamestraat 35, Den Haag

Telefoon 114253-114254

Zoekt U een **Geschenk**
of een **Baby-artikel**

Gaat U eens kijken bij

CHEZ SUZON Kunsthandel

Appelstraat 8, 's-Gravenhage

VEILINGZALEN „t CENTRUM”

Koninginnegracht 5, 's-Gravenhage, Tel. 114436, b.g.g. 773964
A. F. M. DEN EXTER, Beëed. Makelaar

Veilingen en taxatiën op elk gebied

Dagelijks gelegenheid

tot inbrengen van goederen

Tijdschriften voor Indië

Het Hoofdbestuur van het Nederlandsche Roode Kruis doet een beroep op U ten behoeve Uwer land- en Rijksgenooten in Indië en Thailand, die dringend behoefte hebben aan recente lectuur.

Helpt hen door een abonnement op dit blad af te sluiten ten name van de afd. BARK, van het Hoofdbestuur van

Het Nederlandsche Roode Kruis
Prinsessegracht 27, Den Haag

dat voor onmiddellijke doorzending zorgt

Roelf Boekema

Prinsestraat 60, hoek Juffrouw Idastraat
's-Gravenhage

Postzegels voor verzamelaars!

Een goed adres voor

schilderijen
antiek en
kunstvoorwerpen
is

Expositie Oude en Moderne Kunst
In- en Verkoop

KUNSTZAAL „DE GIER”
Heiligeweg 14, Amsterdam C.

HET INDISCH NIEUWS

N.V.
„HET INDISCHE NIEUWS”

Directeur: G. de Pree

Hoofdredacteur:
L. F. Tjijmstra

Bureau Red. en Admin.:
Noordeinde 29
's-GRAVENHAGE
Tel. 112884 - Giro 85369
Abonnementsprijs:
p. kw. f 4.—, p. Nr. f 0.35

Geïllustreerd Weekblad uitsluitend gewijd aan de Overzeesche Gebiedsdeelen

Voor advertenties wende men zich uitsluitend tot het Bureau Bouwmeester en v. Leeuwen, Heerengracht 60, Amsterdam.

De groote

misdaad

Wanneer dit artikel onder het oog van den lezer komt, is „het geheim van den 17den Mei” opgelost. Het Nederlandsche volk zal zich aan de stembus hebben uitgesproken. Op het oogenblik, dat wij dit schrijven, zouden wij niet anders dan voorspellingen kunnen doen, en hoewel dit in het bijzondere geval niet zoo erg veel risico met zich brengt, — de „voortekenen” spreken een voldoende duidelijke taal —, willen wij toch met ons commentaar wachten tot de uitslag der verkiezingen gedetailleerd voor ons ligt. Er zouden zich verrassingen kunnen voordoen; wij leven, helaas, nog steeds in tijden van verwarring, van geestelijke wanorde en met bedenkelijke manco's wat betreft een gezond verantwoordelijkheidsbesef. Wanneer dit laatste normaal was, zouden wij de „Indische kwestie” niet krampachtig in een zuiver politieke sfeer hebben vastgehouden. Want dit is de groote misdaad van dezen tijd: de „Indische kwestie” is voor ons en voor de geheele wereld een louter „politieke kwestie”, en, met het voorbijgaan van de economische belangen van rond 70 miljoen mensen, wordt er met man en macht naar gestreefd het geval „politiek” op te lossen. Wat hebben 70 miljoen mensen aan een politiek opgelost probleem, wanneer zij honger lijden, wanneer zij in den economischen wedloop der volkeren wanhopig achteraan komen, wanneer zij zich niet op de wereldmarkten kunnen laten gelden, wanneer zij, onder een politiek parade-pakje, een economische ruggegraat moeten ontberen? Met een misdadige indifferentie voor deze hoogst belangrijke zijde van het geval, gaat men intusschen rustig voort het probleem politiek uiteen te rafelen om het daarna weer in een even politieke reconstructie een zoogenaamden nieuwen vorm te geven. Dit is massa-misleiding van de ergste soort. Zoolang de politieke stokpaardjes en hun berijders niet uit de arena zijn weggeranseld, zoolang zal men van een

daadwerkelijke behartiging van de inheemsche volksbelangen niet kunnen spreken. De groote misdaad, welke de wereld begaat, — want Engeland en Amerika doen er even hard aan mee! —, ten opzichte van de volkeren van den archipel, is, dat zij een veel te zwaren politieken bovenbouw wenscht op een economisch, volkomen ontoereikenden ondergrond. Het volkswelzijn speelt bij dit onverantwoordelijke politieke spel niet mee! Hebben de heeren Van Mook en Sjahrir zich weleens over het volkswelzijn uitgelaten? Heeft minister Logemann, hebben de politieke debaters in de Kamer zich om het volkswelzijn, — van toch altijd nog een 70 miljoen mensen, 't is toch de moeite waard, niet waar? —, bijzonder druk gemaakt? Het is, om zoo te zeggen, niet aan de orde geweest. Men moet nu niet met het argument aankomen, dat de economische ontwikkeling van het volk direct ter hand zal worden genomen, zoodra er een politieke status is bereikt, want de politieke status waarop men thans aanstuurt, is er een, welke een blijvende politieke onrust zal veroorzaken, welke fataal is voor den opbloei van een gezond economisch leven. De groote misdaad is, dat men, met politieke wapens in de hand, het leven van miljoenen mensen in gevaar brengt. Iedere Indië-kenner zal het volmondig bevestigen, dat het volkomen is uitgesloten, dat de inheemsche volkeren zich, zonder Nederlandsche hulp, op dit oogenblik reeds kunnen laten gelden als een volkerengemeenschap, die zelfstandig zijn economisch bestaan, — wat heel wat moeilijker is en oneindig veel meer om het lijf heeft dan zijn politiek bestaan —, in eigen hand kan nemen. De inheemsche bevolking heeft na de verschrikkelijke bezettingsjaren een geweldige behoefte aan rust. De terroristische benden, de huidige republikeinsche „regeerders” met hun fascistische denkbeelden, die spotten met de rechten van politieke minderhe-

den, zorgen er voor, dat alles wat naar rust zweemt tot een aanfluiting wordt. Hiermede is het vonnis over de toekomst van de miljoenenmassa geveld. Zonder rust, zonder recht, zonder gerechtigheid staat voor dit volk slechts de weg der zelfvernietiging open. „Indië verloren, rampspoed geboren” was een oude leuze, die vroeger vaak werd aangeheven. Voor de volkeren van Indië mag thans de leuze opgeld doen: „Nederland verloren, rampspoed geboren”. Wanneer het Nederland onmogelijk zou worden gemaakt de inheemschen met raad en daad bij te staan, hen te adviseeren, hen economisch sterk en zelfbewust te maken, — eerste vereischte in den bestaansstrijd —, dan zullen miljoenen menschen aan een chaos worden prijsgegeven, waaruit zij zich niet weer zullen kunnen oprichten. De groote misdaad begaat hij, die dit in de hand wil werken. Er zijn vele politiek verblinden in ons land die hiermede hard bezig zijn.

De Tweede Kamer heeft, kort geleden, de „Indische kwestie” besproken. Over het verloop der debatten kunnen we niet bepaald geestdriftig zijn. Maar toch valt deze groote winst te boeken, naar onze meening: Van Mook en Logemann zullen in de naaste toekomst van het tooneel verdwijnen. Maar wat *niet* verdwijnt, is het rapport-Van Poll; met dit verpletterende rapport zullen de nieuwe mannen ter dege rekening moeten houden. Dit beteekent, dat vóór alles orde en rust hersteld moeten worden, wat op zijn beurt weer inhoudt, dat er gunstige omstandigheden in het leven zullen kunnen worden geroepen voor een economischen heropbouw. Een nationalistische beweging, die een zuiver politieke beweging is en die zich geen rekenschap geeft van het economisch volksvermogen, is een gevaar voor de gemeenschap. Wie niet al het mogelijke doet dit gevaar te keeren, begaat een misdaad aan deze gemeenschap. De nieuw gekozen volksvertegenwoordiging moge mannen in haar midden hebben, die de „Indische kwestie” weten los te rukken uit haar politieke sfeer, opdat eindelijk de hand aan de ploeg kan worden geslagen ten einde de volkeren van den archipel datgene te geven waaraan zij in de eerste plaats behoefte hebben: orde en rust, recht en nieuwe welvaart.

Ná de vreedzame bevrijding van Lombok

Een militaire wandeling met anecdotes

Mataram-Lombok, 13 April '46.

De landing der Nederlandsche troepen op het eiland Lombok, 27 Maart j.l. te 7.30 uur bij Lembar aan de baai van Laboeng Tering, is de inzet geweest van een zegetocht door heel het eiland. Vreedzamer is wel geen enkel deel van Indië bevrijd van den Japanschen overheerscher. Overal werden de Nederlanders door de bevolking met vreugde begroet. De Japanners werden in minimum van tijd ontwapend, uitgeschakeld, voor orde-diensten en in enkele weken tijds afgevoerd, hoewel er toch tusschen de twee en drie duizend zonen van Nippon hier hun tenten hadden opgeslagen.

Reeds één dag na de landing kon het Militair Gezag dan ook wegens den rustigen, politieken toestand, het gezag aan de burgerlijke autoriteiten overdragen die terstond aan den slag gingen met den heropbouw van dit mooie eiland.

Op 18 Maart was een Britsche advance-party op Lombok geland onder commando van lt. col. Kemp en capt. Shaw. Deze had geconstateerd, dat het grootste deel van de bevolking reikhalzend uitzag naar de komst van de Hollanders. Van de onruststokers nam zij terstond een tiental leiders in voorloopige hechtenis, waarop de orde, die den laatsten tijd door de felle agitatie van meendeels van Java gekomen propagandisten, nogal eens verstoord was, met één slag was hersteld.

De bevolking verkeerde aan den vooravond van de komst der Nederlanders in een soort feeststemming. Lt. col. Kemp adviseerde daarom zelfs, dat de landings-troepen zoo weinig mogelijk hun wapens zouden toonen, om geen wanklank in de feestviering te brengen.

De landing waarin vanuit zee o.a. deelnamen H.M.'s „Van Kinsbergen”, „Sansovino” en verscheidene andere schepen, voornamelijk landingsvaartuigen, begon, als juist gezegd, om half acht in den morgen en verliep zeer vlot.

Een half uur nadat de landing begonnen was, begaven de Co.-Amacab, de heer Jacobs, die óók voor den oorlog assistent-resident op Lombok was, en overste Termeulen, de commandant der landings-troepen, zich per eerste gelegenheid naar de woning van het districts-hoofd van Geroeng (Lomboks Zuid-West kust), Laloe Darwisah. Darwisah was tijdens den Japanschen tijd en ook na de capitulatie, toen de republikeinen zich begonnen te roeren, één der meest loyale districtshoofden geweest. Zoowel tegen de Japansche maatregelen als tegen het optreden der rood-witten had hij zich voortdurend verzet. Hij had zelfs in den rumoerigsten tijd den moed gevonden openlijk stelling te nemen tegen de „kemerdekaan”-beweging. Al de jaren door had hij, hoewel daar de doodstraf op stond, een Hollandsche vlag bewaard. Toen de heeren Jacobs en Termeulen bij zijn ambswoning aankwamen, woei daar

fier de lang verborgen driekleur. Tijdens het oponthoud aldaar stroomde de bevolking om de auto van de gezaghebbers samen. Van deze gelegenheid maakte één der controleurs gebruik, om een toespraak te houden tot het volk. Hoe verlangend deze eenvoudige lieden waren naar voorlichting en hoezeer ze de geïm-

Een L.S. nadert de kust van Lombok om het zware materiaal aan land te zetten. In de lucht een mitchel verkenningstoestel, die in radiografische verbinding met het land staat.

proviseerde redevoering op prijs stelden, bleek uit het geroep „tjerita lagi toean” (nog een toespraak, mijnheer!).

Na dit kort beleefdheidsbezoek trokken de autoriteiten met de troepen mee, die zich op weg begaven naar Mataram. Overall langs den weg stond de bevolking in dichte rijen te wuiven en te juichen en veelvuldig klonk het „slamat datang” (welkom!).

Mataram was volgestroomd. Lieden uit omliggende plaatsen en dessahs, van heinde en verre, waren gekomen om de Nederlanders te zien binnentrekken. De hoofden en het dienstpersioneel begroetten de oude B.B. ambtenaren uiterst hartelijk. Drommen menschen omringden den ouden assistent-resident, den heer Jacobs en de controleurs van tempoe doeloe, de heeren Lapré en Lindner. Ontroerende tafereeltjes speelden zich af. Iedereen wilde de oude bestuurders op Mohammedaansche wijze de hand drukken (salam-groet) en velen brachten zelfs de hand van de Nederlandsche bestuurs-

Belangrijke papieren worden in beslag genomen.

ambtenaren naar hoofd en borst. Wie een hand had gekregen in de kampong van een der heeren, behoorde tot de helden van den dag.

Niet alleen Mataram, doch ook Ampe-nan en Selong werden nog denzelfden dag bezet. Den tweeden dag werd Praja door de militairen bezet. Toen de B.B.-mensen aankwamen, ondervonden zij dezelfde hartelijkheid.

Trouwens ook de troepen werden overall spontaan begroet en lieten zich van hun kant evenmin onbetuigd. Zoolang de voorraad strekte, strooiden zij cigaretten en biscuits uit, wat tot de kostelijkste grabbelpartijen aanleiding gaf.

Het is merkwaardig welke plaats de oude gezagsdragers in de harten der Lomboksche bevolking hebben weten te veroveren. In de plaatselijke legenden, die voor een groot deel gewezen zijn om den hoogen berg Rindjani, hebben de heeren Jacobs, Lapré en Lindner hun plaats gekregen tijdens hun afwezigheid in den Japanschen tijd. Naar de volksvoorstelling waren hun geesten daarboven in de nevelen op en boven den top van de Rindjani.

Eens zouden zij weer daar van die

LCA's bemand met marine- en N.I. troepen begeven zich voorafgegaan door H.Ms. „Heemskerk” naar de kust van Lombok.

hoogte afdalen om het volk van Lombok te leiden, dat nu, onder de Japanners, leed onder zware opvoedingen, tegen schandelijk lage prijzen, van padi, katoen, vee en wat dies meer zij.

En als zij teruggekomen zouden zijn, zouden weer de oude ringgits (rijksdaalders), die nu verborgen waren, rinkelen op de passars en in de warongs.

Het lot heeft het zoo gewild. De padi-oogst, waarvan nu juist de snit begonnen is, belooft de rijkste te worden sinds menschenheugenis. „Zie je wel,” zeggen de dessah-lieden, „de toeans zijn teruggekeerd, en de oogst is rijker dan ooit tevoren - er zullen weer ringgits rinkelen.” En inderdaad, nu het nieuwe Nederlandsch-Indische geld is ingevoerd en de intrekking van het Japansche aangekondigd, komen de oude ringgits weer uit hun schuilhoeken in den omloop en het bestuur heeft al in Batavia om 600.000 gulden ringgits gevraagd voor den op-

Een hoeratje voor de Nederlanders.

koop van den padi..... Den besten steun voor het Nederlandsche gezag heeft moeder Natuur geleverd.

De jonge adspirant-controleurs, die door den assistent-resident tot in de verste kampongs gezonden waren, zagen zich door drommen inheemschen omringd, die hun schouders streelden uit vereerende liefde. Hun werden zoo vaak de hand gedrukt, dat de heeren wegens de veel verbreide huidziekten — schurf en framboesia — zich wel eens onbehaaglijk voelden...

Controleur Lapré, die op een tournee in Gondang een bezoek bracht aan het hoofd van de belangrijkste Boegineesche familie op Lombok (tevens hoofd van alle Boegineezen op dit eiland), werd door hem op roerende wijze begroet en onthaald. De vrouwelijke leden van dit — nog wel streng Mohammedaansche — gezin kusten hem zonder uitzondering de handen, sommigen knielden zelfs en omarmden zijn knieën. Een ieder was in tranen. De controleur, die op den maaltijd genoodigd werd, kreeg tot zijn verbazing al zijn lievelingsgerechten voorgezet — tot in de kleinste bijzonderheden wist men zich zijn eigenaardigheden van vroeger te herinneren.

Op vier April hield de heer Lapré een groote bijeenkomst met alle hoofden, godsdienstleiders en onderwijzers, zoodat de oudsten der dorpen op het districtskantoor te Dasan Agoeng (anderhalve kilometer van Mataram), de standplaats van het districtshoofd van Ampenan West, een district van circa 90.000 zielen. Na afloop van de vergadering, die een hartelijk karakter droeg en waarop iedereen medewerking beloofde, stelden de godsdienstleeraren, onder leiding van den penghoeloe-landraad, eigener beweging voor, om gezamenlijk te bidden voor het heil van de teruggekeerde bestuursambtenaren Jacobs en Lapré. Iedereen stemde hiermede in en er volgde een lang gebed in het Arabisch.

De eerste week na de landing was het overal feest. De Sasaks hielden in Mata-

Gevangenen worden gefouilleerd.

ram en andere plaatsen hun bekende parisians (stokgevechten), en er klonk den ganschen nacht gamelanmuziek uit de verste dessah's, ja zelfs uit rondtoerende dogcars. De Balische poenggawa organiseerde een voorstelling met dans en muziek, waartoe de autoriteiten werden uitgenoodigd. De Chineesche gemeenschap bood den militairen en burgerlijken gezagsdragers een feestmaaltijd aan. Zoo was de sfeer op het eiland, bij en na de aankomst der Nederlanders.

Maar intusschen was het bestuur aan het werk getogen. En er viel inderdaad heel wat te werken. Want deze uiterlijke schijn van feestelijkheid bedekte een schrijnende werkelijkheid van leed en ellende, veroorzaakt door vier jaren Japansche bezetting.

De Japanners hadden van de rijst-opbrengst, den katoenaanplant en het vee een groot deel voor zich opgeëischt, en zij vergoedden deze vorderingen tegen prijzen, die vaak de onkosten niet dekten.

De zeevaart en visscherij hadden zij geheel aan zichzelf getrokken, den vischstand door dynamiet vernietigd.

Opvallend is echter, dat zij, wat betreft het schoolwezen, de irrigatie en het systeem der gefedereerde inheemsche kassen (gescheiden van de gouvernementskassen) vrijwel geheel de lijn van de Nederlandsche overheid zijn blijven volgen. Alleen werd natuurlijk het Westersch onderwijs — de H.I.S. (Hollandsch-Indlandsche school) - afgeschafte en zij door-drongen het onderwijs van hun ideologie. Den kinderen werd meer militaire training gegeven dan nuttige kennis. Het uitbreidingsplan der scholen werd echter overgenomen en zelfs werden veel meer scholen opgericht dan in het Nederlandsche schema was voorzien — uiteraard als onderdeel van het Japansche propaganda-plan. Om aan de hierdoor toegenomen behoefte aan leerkrachten het hoofd te kunnen bieden richtten zij een normaalschool op. Tevens stichtten zij een M.U.L.O. Op al deze inrichtingen was echter de qualiteit van het onderwijs ver beneden peil. Het plaatselijk bestuur hoopt thans binnenkort de M.U.L.O. en de normaalschool — die thans tijdelijk gesloten zijn — weer te kunnen openen en op redelijk peil te brengen. Daarenboven heeft men nog veel verstrekkender plannen. Niet alleen zal het inlandsch onderwijs in nog sneller tempo worden uitgebreid — waarbij gestreefd zal worden zooveel mogelijk de dessa-sfeer in de school te behouden en zich ook in het onderwijs bij de plaatselijke adat aan te sluiten — tevens beoogt men de oprichting van een ambachtsschool en zelfs van een A.M.S. (Algemeen Middelbare School). Dringende verzoeken dienaangaande zijn reeds naar de hoogste instanties gezonden.

Op economisch gebied is men ook weer aan den slag gegaan. Ondanks het uitbuitingssysteem, zijn de fundamente van het welvaartsleven ongeschokt. De irrigatie-werken, die naar de lijnen van het vóór den oorlog ontworpen plan, nog zijn uitgebreid, bevinden zich in redelijken staat, zij het, dat er aan onderhoud heel wat ontbroken heeft. Ook de wegen zijn, hoewel aan reparatie niets of bijna niets gedaan is, in vrij behoorlijken staat.

Het vorderingssysteem is natuurlijk met één slag opgeheven, zoodat de bevolking weer de volledige beschikking heeft

over haar landbouw- en veeteeltproducten.

De vischstand zal wel niet zoo snel hersteld kunnen worden en bovendien zijn de prauwen weggesleept door de Japanners. Hout voor den bouw van nieuwe vaartuigen ontbreekt voorshands.

De katoenaanplant is op instigatie van de Japanners uitgebreid. Door de strenge requisities heeft de bevolking een gebrek aan kleeding gekregen — al is dit ook minder ernstig dan elders in Indië. Zoolang de prijzen voor de baadjes nog zoo hoog blijven, zal de culture in dezen toegenomen omvang nog wel rendabel blijven.

De rijstooft biedt schitterende aspecten. Men denkt weer evenals voor den oorlog rond de 30.000 ton te kunnen exporteeran, zoo niet meer.

Voor de geldinwisseling bestaat groote animo. De inwisseling is officieel en algemeen opengesteld op 11 April.

De politieke toestand wordt door gezaghebbende kringen bevredigend geacht. Uit boven geschetste enthousiaste verwelkoming der Nederlanders door de bevolking mag men natuurlijk niet afleiden, dat er in het geheel geen nationalistische stroomingen onder de bevolking bestaan. Maar wel is het zeker, dat de republikeinsche beweging op Lombok veel minder aanhang gevonden heeft dan b.v. op Java. Een eerste oorzaak hiervan is, dat vele propagandisten van de „kermerdekaan" van buiten — Java en Bali — kwamen. De republikeinsche gedachte vond dan ook voornamelijk ingang onder de Javaansche, Maleische en Balische bevolkingsgroepen, vooral onder de intellec-

Vlaggeparade.

foto Marvo/Stevens

tueelen. Het waren slechts betrekkelijk weinig vooraanstaande Sasaks, die zich met hun hart volmondig en tot in alle consequenties aan deze beweging bonden. Een tweede, zeer belangrijke factor, was de houding van de adathoofden. Deze toonden zich voor het merendeel onverschillig en soms zelfs afwijzend tegenover de rood-witte ideologie. De eenvoudige tani's richtten zich naar hun kampong- en districtshoofden en bleven derhalve ook passief. In Oost-Lombok echter sloot de Indonesische controleur te Selong, Mami Fadelah, zich bij de republikeinse actie aan. Tegen het laatst van de periode vóór de komst der Nederlanders was dan ook de actie van West en Midden Lombok verlegd naar het Oosten.

Het te Mataram opgerichte K.N.I. en K.N.I.-Poesat (Centraal Nationaal Comité), alsmede de B.K.R. hebben ongetwijfeld een groote activiteit tentoongespreid. Dat zij een te verwaarloozen aanhang hebben verworven, zou geen deskundige durven beweren. Maar wèl is hun aanhang hier om gemelde redenen veel geringer geweest dan op het hoofdeiland. Nog twee andere factoren hebben zich hierbij doen gelden: ten eerste, de herinnering aan de betrekkelijke welvaart onder het Nederlandsche bestuur, waartegen de Japansche uitbuiting scherp afstak en waardoor velen naar de oude tijden en oude gezaghebbers terug verlangden — ten tweede, de alles overheersende haat tegen de Japanners, die langen tijd vrijwel geen plaats liet voor ander ressentiment.

Zoo is thans het beeld van Lombok: een economisch stelsel, dat ondanks de uitbuiting der Japanners in zijn grondvesten grootendeels ongeschokt is, met goede aspecten voor de naaste toekomst — een bevolking, die voor een groot deel de komst der Nederlanders als een opluchting heeft gevoeld (èn om economische redenen, èn om sentimentsredenen, èn uit afkeer voor de troebelen en onrust, die den laatsten tijd door vele republikeinen werden veroorzaakt) — en — last but not the least — een volijverig bestuur, dat de achting van vele ingezetenen geniet en onmiddellijk aan het werk getogen is. — Ja, er is veel, dat schrijnt op Lombok, maar ook veel, heel veel, dat den waarnemer hoopvol stemt voor de naaste toekomst, meer nog: hem vervult van geestdrift voor de grootsche en schoone taak, die hier thans reeds wordt aangevat door beproefde krachten van het Binnenlandsch Bestuur. T.

Mededeeling

Met ingang van 1 Mei a.s. zijn redactie en administratie van „Het Indisch Nieuws” verplaatst van Vondelstraat 125 naar Noordeinde 29 te 's-Gravenhage.
Telefoonnummer 112884.

Te Benoa (Bali) zijn de troepen aan land gebracht en begeven zich het binnenland in.

Bandoeng ná de Japansche capitulatie

De 'otale liquidatie der Europeesche en Chineesche bevolkingsgroep

Nog een week lang dringen de extremisten dagelijks de Europeesche wijken van N.O. Bandoeng binnen. De inheemsche bevolking mag n.l. in de kampongs, die in het noorden liggen, blijven wonen, indien er zich geen pemoeda's ophouden. Aangezien dat natuurlijk niet te controleren is, worden deze kampongs als verzamelaarsplaats voor hit-and-run-acties gebruikt. De Britten volstaan ermee deze kampongs na de acties onder mortiervuur te leggen, waardoor de bevolking dan tijdelijk vlucht en den volgenden dag terugkeert..... met extremisten.

Eindelijk gaat het Britsch-Indische garnizoen er toe over eenige groote domineerende gebouwen in het noord-oosten te bezetten. Versterkingen komen aan waardoor de geconcentreerde linie iets uitgebreid kan worden.

Dan is N.W. Bandoeng aan de beurt. Ongebreideld wordt hier de terreur. Op beestachtige wijze worden de Europeesche mannen van Indisch Bronbeek afgeslacht, een deel der vrouwen en kinderen weggevoerd.

In Zuid-Bandoeng is de situatie nog alarmeerender. De geïsoleerde Europeanen genieten hier de „bescherming” van de Japs en de T.K.R. Wat dat wil zeggen is, ondanks de voorlichting, zelfs langzamerhand tot Nederland doorgedrongen. Van alle geallieerde controle bevrijd, trachten de Japs niet eens meer den schijn op te houden. Openlijk worden de wapens aan de Indonesiërs afgegeven, verkocht of verkwaanseld tegen voedsel en vrouwen. Wat de Japs tijdens 3½ jaar bezetting nooit bereikt hebben, is nu een feit geworden: zij zijn populair, althans bij de extremisten. Zij treden op als instructeurs en raadslieden, geven leiding bij het aanleggen van versterkingen en barricades, zijn aanwezig bij het afnemen van verhooren aan gevangenen en nemen

in steeds grooter getale actief aan den strijd deel in de gelederen der extremisten.

De berichten over de geïsoleerde Europeanen worden tenslotte zoo ernstig, dat de Engelschen hun streng defensieve houding niet langer kunnen volhouden en gehoor moeten geven aan de noodkreten uit het Zuiden.

Eenige malen dringen de Britsch-Indiërs het Zuiden binnen, maar steeds is de ontvangst warm en goed voorbereid. Voetje voor voetje gaan ze vooruit; barricades worden met kraanwagens opgeruimd. Elk huis is een vesting en met mortieren en racket-projectielen uit mosquito's wordt de weerstand gebroken. Zoo worden de levens van eenige honderden gered.

Medio December neemt het kidnappen van Europeanen af, niet omdat de situatie opklaart, maar omdat allen in doodsangst de beschermde wijken ingevlucht zijn.

Als vee samengedreven leven 60.000 Nederlanders in een klein deel van de stad, met 20 à 30 personen per huis.

De voedseltoestand verslechtert; rijst en vleesch uit blik zijn, zonder variatie, de eenige bestanddeelen van het menu. De nauwelijks onderdrukte kampziekten steken den kop weer op. Velen, die, na 3½ jaar ondervoeding, met eieren, vleesch en verse groenten eenigszins op krachten zijn gekomen, takelen weer snel af.

De R.A.F. maakte 25 Dakota-vluchten per dag om voedsel aan te voeren. Eens per week vertrekt uit Batavia een voedselcolonne over den weg. Wat is eenvoudiger dan dit convooi hier en daar te bestoken, ondanks de voortdurende bescherming door Thunderbolts en mosquito's. Zoo komt het transport van 8 December met 21 doden en 61 gewonden in Bandoeng aan.

Tweemaal voltrekt zich het phenomeen, dat de T.K.R. een min of meer complete trein met rijst tot Bandoeng escorteert.

Over het lot van de ruim duizend gijzelaars maakt niemand zich meer eenige illusie. Bij de verhooren waren de geïfkte vragen:

„Waarom werkte je bij de Rapwi?”

„Waarom genoot je steun van de Rapwi? Je had je tot de „Republiek” moeten wenden om steun. Wij zijn veel machtiger dan de Nederlanders en de Engelsen”.

„Ben je anti-Japansch?”

Een bevestigend antwoord op de laatste vraag betekende den dood, waaruit duidelijk de geweldige Japansche invloed op het extremisme blijkt.

De Europeesche buit is op. Alle huizen zijn leeggeroofd. Nu zijn de Chineezzen aan de beurt. Deze loyale bevolkingsgroep hield zich gedurende den Japanschen bezettingstijd zeer afzijdig, deed niet mee aan de Hitlerjugend en in de militaire corpsen en werd dan ook economisch door de Japs achteruitgesteld ten opzichte van de „Indonesiërs”.

Voor hen betekende de capitulatie van Japan het einde van een periode van gedwongen niets doen. Onder de Nederlanders had deze nijvere groep zich vrijelijk kunnen ontwikkelen en was hun rechtmatige plaats in de Indische samenleving verzekerd. Groot was hun vreugde over de Japansche nederlaag; met wantrouwen zagen zij de „Republiek” opkomen, met angst de bezetting uitblijven.

Weer hielden zij zich afzijdig, al waren ze gedwongen de „Republiek” geldelijk te steunen. Toen eindelijk de bezetting kwam, waren de teleurstelling en verontwaardiging groot. Negen lange jaren vocht het Chineesche volk, vrijwel ongewapend, een heroischen strijd tegen het Japansche monster, maar nu het verslagen is, wordt er geen hand uitgestoken om de Chineezzen op Java te redden van een terreur, opgezet en geleid door datzelfde monster.

Medio December worden de Chineezzen vogelvrij verklaard. Bij honderden worden ze, vrijwel in het openbaar, in Zuid-Bandoeng afgeslacht. De Fransche Revolutie was er maar kinderspel bij.

Duizenden vluchten naar het „veilige” Noorden. Aan de spoorbaan worden hun laatste bezittingen nog gestolen door de extremistische wachtposten, die alle toegangen bewaken. De beschermde wijken zijn echter al vol, zoodat de Chineezzen meerendeels in wijken gehuisvest worden, die slechts in naam veilig zijn.

Om te redden, wat er nog te redden valt, richten de Chineezzen de Angkatan Pemoeda Tjionghwa (A.P.T.) = Chineesche Jeugdlichting, op. Deze tracht zich te plaatsen tusschen de extremisten en de Chineesche bevolkingsgroep. Zij tracht het „loyaliteits”onderzoek te leiden. Op contact of handel met Europeanen staat de doodstraf. Enorme losgelden worden geëischt voor rijke Chineezzen en ook het vaststellen hiervan tracht de A.P.T. in eigen hand te houden.

Maar niets kan het getij meer keeren. De goede elementen uit de A.P.T. vluchten naar het Noorden, eenige louche, misdadige figuren blijven achter. Jonge Chineezzen worden gedwongen zich bij de A.P.T. aan te sluiten. Indien ze weigeren worden ze vermoord. Bovendien worden hun gezinnen als gijzelaars vastgehouden.

De A.P.T. wordt ingezet voor spionage in het Noorden en om terreur uit te oefenen tegen de enkele inheemschen die het nog wagen met groenten en eieren de Europeesche wijken binnen te sluipen om ze daar te verkoopen.

Luid verkondigt de „Republikeinsche” radio, dat het overgrote deel der Chineesche bevolking met de „Republiek” sympathiseert en actief aan den strijd deelneemt en zelfs in de Nederlandsche pers kan men hier en daar berichten lezen, waaruit blijkt, dat dit feit als vaststaand wordt aanvaard.

Niet alleen de Chineezzen hebben zich op deze „spontane” wijze achter de „Republiek” geschaard. Het meerendeel der bevolking van Java is door extremistische terreur gedwongen hetzelfde te doen. Het dragen van rood-witte kleuren is verplichtend, de merdeka-groet voorgeschreven.

Pro-Nederlandsche elementen zijn vermoord; een neutrale houding wordt niet getolereerd en als verraad beschouwd. B.

(Wordt vervolgd)

Van de

Redactietafel

„HET ONTSTAAN VAN DE REPUBLIEK INDONESIA”.

Dit is de titel van een brochure van de hand van mr. T. M. A. van Löben Fels, uitgegeven bij S. Gouda Quint en D. Brouwer en Zn. in Arnhem. De brochure is bedoeld als voorlichting voor Engeland en Amerika en behelst een, — zeer goed gedocumenteerde —, rechtvaardiging van het Nederlandsche bestuur in Indië. Bovendien geeft zij een scherp beeld van wat er gedurende de laatste vier jaren op Java is gebeurd. De foto, in deze brochure opgenomen, waarop men Soekarno ziet afgebeeld op het oogenblik waarop hij generaal Tojo stevig de hand schudt, vormt op zichzelf een document „dat boekdeelen spreekt” met betrekking tot het ontstaan van de republiek Indonesia. Ook de toespraken van ir. Soekarno in de jaren '43 tot '45 spreken in dit opzicht duidelijke taal. Terecht spreekt de schrijver van een niets ontziende fascistische terreur welke thans op Java heerscht. Uitvoerig en overtuigend is hij in zijn pleidooi voor het goed recht in Indië van het Nederlandsche bestuur, dat zoo ontzaglijk veel tot stand heeft gebracht, zowel op cultureel als op economisch terrein. De vraag: „Moeten de moeilijkheden in Indië worden opgelost door een snel en krachtadig militair ingrijpen of door onderling overleg?”, wordt veel eenvoudiger, wanneer men Japansch fascisme en door collaborateurs uitgevoerd terrorisme weet te onderscheiden van een op democratische leest geschoeid nationalisme. In het belang van de Indische volkeren en van de geheele wereld zal zulk een democratische staat toch tot stand moeten komen. Wie zich een zuiver en juist oordeel wil vormen over de Indische kwestie, kan deze brochure van mr. Van Löben Fels niet ongelezen laten.

Het bestuur van de R.K. Vereniging voor Oost en West „Omnia Omnibus” heeft op 12 Mei j.l. een eigen clubhuis geopend aan de Van Boetselaerlaan no. 15 in Den Haag.

Schoevers' bureau voor schriftelijke lessen in Amsterdam, Van Baerlestraat 11, heeft Raden L. J. M. Daroewénda, lid van het Kon. Instituut voor de taal-, land- en volkenkunde van Ned.-Indië bereid gevonden een cursus „Modern Maleisch” samen te stellen welke in 25 lessen de geheele Maleische taal behandelt. Behalve deskundige, is de heer Daroewénda ook een uitnemend docent. Goed onderwijs in en propaganda voor de Maleische taal kunnen bijdragen tot versteviging van den band tusschen Nederland en Indië.

Wij ontvingen het „Zomer- en herfstnummer 1945” van „Neerlandia”, het tijdens de bezetting in Curaçao uitgegeven maandblad van het Alg. Nederl. Verbond, welk maandblad, zoolang het A.N.V.-orgaan in Nederland nog niet kan verschijnen, op Curaçao het licht ziet. Het is daar tevens orgaan van de afdeling Curaçao van de Kon. Ver. „Oost en West”. Het nummer bevat artikelen over taalproblemen, over Zuid-Afrika en over de toekomst van Suriname.

Java's Eerste Punt.

Het Nederlandsche Roode Kruis-werk in Egypte

Wij laten hier nog eenige bijzonderheden volgen over het werk van het Nederlandsche Roode Kruiswerk te Ataka (Suez).

Wat de ontvangst van de repatriandi te Ataka betreft, kan worden gezegd, dat deze zoo overweldigend is, dat een ieder zonder uitzondering hiervan onder den indruk komt. Het komt veelvuldig voor, dat wij aan deze menschen vragen, nadat zij hun kleeren in het kleeding-depôt hebben ontvangen, en dan aan onze Nederlandsche Roode Kruis-kiosk hun gift-bag

Lt. kol. J. Helsloot, vertegenwoordiger Nederlandsche Roode Kruis in Egypte.

in ontvangst komen nemen, wat hun indruk is van de geheele ontvangst.

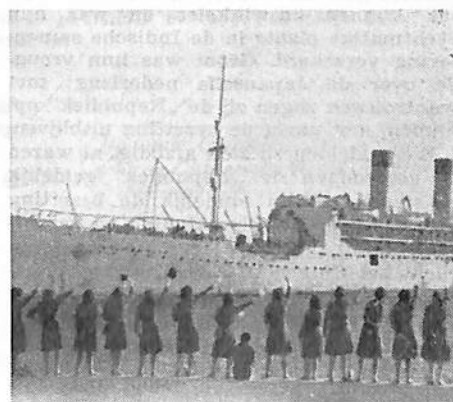
Velen kunnen dan niet antwoorden, zoo bewogen zijn ze, en ook gebeurt het dikwijls, dat ze in tranen uitbarsten. Eerst hier, zeggen ze, hebben wij het gevoel, dat wij uit de kampen weg zijn, hier hebben wij het gevoel, dat wij weer in de samenleving worden opgenomen, zoo liefdevol en hartelijk worden we ontvangen. Wij worden hier behandeld alsof wij voorname klanten zijn in een groot modemagazijn, en iedereen is even voorkomend en vriendelijk. Zelfs is er een verschil te merken tusschen de stemming aan boord bij aankomst en vertrek van een schip, bij het eene schip meer, bij het andere minder. Mocht de stemming eenigszins gedrukt zijn bij aankomst te Ataka (Suez), wij zijn overtuigd, dat bij het vertrek de stemming prima en zeer

Egypte.

opgewekt zal zijn. Wij zien dan niets dan vroolijk lachende en dankbare gezichten, welke nu met goeden moed naar Holland gaan om daar de toekomst blijde tegemoet te zien, na de vele zware jaren van Japansche overheersching en tijden van extremistische terreur.

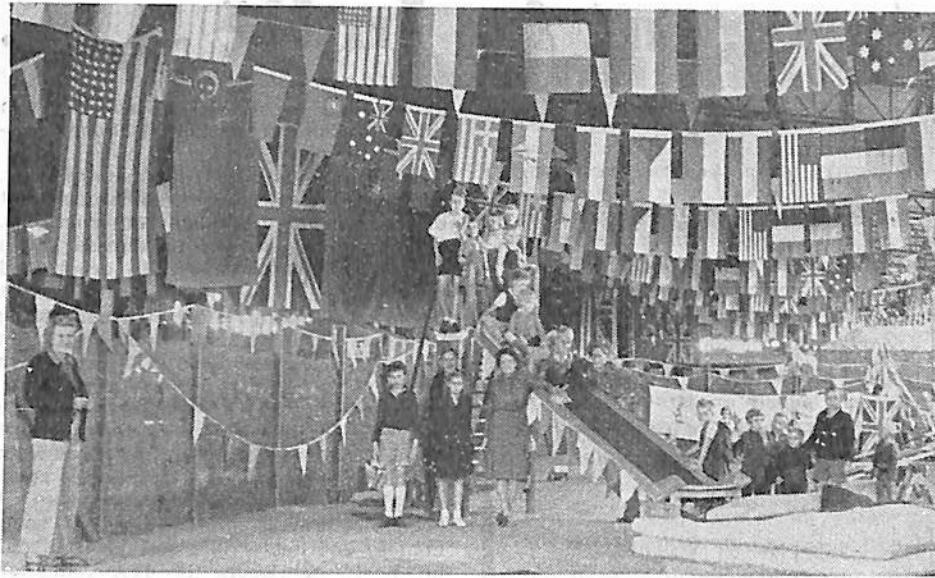
Hoeveel menschen hebben wij niet reeds in Holland gesproken, die, velen ontroerd, anderen geestdrifig, maar allen dankbaar voor de ondervonden hulp ons hebben verteld van hun ervaringen, wanneer zij eindelijk, na den langen tocht over den indischen oceaan, in Ataka (Suez) aankwamen! Het vormde min of meer het eerste contact met het westen. Zoo vaak had men het op de reis naar Suez het er over gehad, welke verrassingen daar te wachten zouden staan, want iedereen wist reeds, dat in Suez het Roode Kruis zou klaar staan met „de helpende hand”.

Een schip, hetwelk aan de kade te Adabija gemeerd was, wordt door de dames van het kleedingmagazijn nagewuifd.

Het N.a.a.f.i.-buffet te Ataka.

De kinderen zijn niet vergeen. Integendeel. Na de lange reis over den Indischen oceaan, - een week lang „lucht en water”, - ligt het voor de hand, dat de kinderen behoefte hebben zich weer eens heerlijk „uit te leven”. Voor de kinderen der repatrieerenden is dan ook in Ataka een aantrekkelijke speelplaats ingerich, welke men hiernevens ziet afgebeeld.

„Kleeren maken den man” is een oude spreekwijze, maar, ach arme, daarover bekommeren de menschen die in Indië zoovele maanden de ergste ellende hebben doorstaan, zich nog maar bitter weinig. Hoofdzak is voor hen, dat zij er weer „warpjes in komen te zitten”, nu zij naar Holland komen, waar het weerklimaat zoo zijn eigen grillen heeft. Men ziet hiernevens de aankomst der repatriandi bij het kleeding-depôt te Ataka.

Men behoeft de gezichten op nevenstaande foto maar goed aan te zien om te beseffen, dat de repatriandi met de pas ontvangen kleedingstukken in hun nopjes zijn. Het „kleedingprobleem” dat hun zoo lang zwaar heeft gedrukt, is met één slag opgelost!

Wanneer het regent in Indië

Holland is een land met veel regen, maar er zijn plaatsen in Europa waar het meer en harder regent. Zoo vertelde een ooggetuige dat het in Bergen (Noorwegen) zoo vaak en hard regent, dat een paard schrikt als het een inwoner zonder parapluie tegenkomt.

In Oost-Indië hangt de regenval af van de moessons. Er is een droge tijd, zuidelijk van den evenaar, ongeveer van Mei tot October met overheerschenden oostenwind; en een natte moesson van December tot April met westenwind; de tusschengelegen maanden vormen de kentering. Noordelijk van den evenaar heerschen de moessons en windrichtingen in die perioden juist andersom.

Ook in den natten of Westmoesson vallen de regens daar regelmatigiger dan hier; aan de kuststreken meest in den namiddag, als de zeewind doorstaat; in de bergstreken vroeger, gewoonlijk al vóór den middag.

Wanneer wij hier in Holland den regen verwenschen omdat die een uitstapje of een sportwedstrijd in de war stuurt, valt zoo'n buitje gewoonlijk niet te vergelijken met den tropischen regenval. Dat blijkt dadelijk uit de opgaven van de meteorologische instituten; de gemiddelde neerslag is jaarlijks te Batavia plm. 1800 mm. en te Buitenzorg, tegen het gebergte aan, plm. 4200 mm. Dat is dus voor Buitenzorg meer dan 4 meter water per jaar, terwijl te Amsterdam jaarlijks nog niet 1 meter valt, namelijk maar 700 mm. Die cijfers spreken duidelijk!

Hoe reageert de samenleving en het straatleven op den regen? Dat hangt af van de landstreek en de intensiteit van het verkeer. De Westersche stedeling stapt hier in tram of bus, als hij daarin plaats kan krijgen, of hij trekt een regenjas aan en zet een parapluie op, als hij beide nog heeft, en wandelt verder; de invloed van den regen op het normale straatleven in een stad is gering. De landman stoort zich hier niet aan de wisselvalligheid van de natuur, hij werkt rustig verder, tenzij de bodem hard bevroren is.

In het Oosten is dat anders. De invloed van een regenbui op verkeer en straatleven is daar: consternatie! Iedereen vlucht naar binnen of onder een afdak of een boom, omdat de regenval daar veel intenser is en de bescherming daartegen minder effectief is en omdat de eischen van het verkeer, ondergeschikt aan het zakenleven, gewoonlijk niet zoo dwingend zijn. De Oosterling heeft gewoonlijk den tijd en blijft bij regen zoo mogelijk thuis.

Moet hij er toch op uit dan heeft hij, zooals in China en ook in Oost-Indië, soms een regenhoed, geverfd of gevernist, en zóó groot dat hij geheel beschermd wordt. Zoo'n bescherming wordt ook als zonnehoed gebruikt, b.v. door wegwerkers. De hoed wordt dan tegen het wegraken in een bepaalde kleur geschilderd en voorzien van een letter of een cijfer, om de sectie aan te duiden, waar de hoed thuis hoort.

Algemeener is het zonne- tevens regen-schermd, dat pajoeng heet. Het is samengesteld als onze parapluie, maar dan van bamboe en zwaar geolied papier, gewoonlijk lichtbruin gekleurd. Deze werden in massa uit China en Singapore ingevoerd en kostten een kwartje per stuk.

Het ligt in onze bedoeling eenige schetsen te geven van het volksleven in Oost-Indië. Van het dagelijksche leven op straat, dat aan een land een groot deel van zijn karakteristiek geeft, waaraan degenen, die er middenin leeft, vaak voorbij gaat, maar dat voor den buitenstaander juist dienstig is om een idee te krijgen van volk en omgeving.

Er zit nog een interessante, industrieele kant aan deze pajoengs. In 1937 bedroeg de import van buitenlandsche papieren pajoengs ruim 2.300.000 stuks. In dien tijd ontstond echter in het Soerakartasche ook een plaatselijke huisindustrie met een productie van circa 180.000 stuks, die het volgende jaar opliep tot 200.000 stuks in 4 maanden en zelfs met export naar de Buitengewesten, voornamelijk naar Bandjermasin (Borneo), waar het ook flink kan regenen met een jaarlijksch gemiddelde van 2500 m.m. Een ander centrum van pajoengindustrie was Tasikmalaja in West-Java, dat zich toeleigde op de vervaardiging van pajoengs met een dek van gebloeid

katoen, die natuurlijk bijzonder in den smaak vielen van de kokette Soendaneesche schoonen.

Maar niet iedereen heeft een pajoeng. Dan behelpt de inlander zich met wat anders. Als de bui nog niet ernstig is, houdt hij zijn saroeng uitgespreid boven het hoofd. Of hij snijdt een groot blad af dat aan den weg groeit, en houdt dat boven zijn hoofd, zooals de afbeelding laat zien. De inlander is vindingrijk; met eenvoudige hulpmiddelen weet hij zich te redden.

Maar het kan ook voorkomen, dat die middelen er niet zijn en hij toch voort moet. Wel, dan regent hij nat! Dat is in een tropisch klimaat nog niet zoo'n ramp, al kunnen de gevolgen voor het oogenblik ernstig zijn. Het kan dan voorkomen, dat het eenige stel kleeren, dat hij heeft, doorweekt is. Het kan ook voorkomen, dat de theepluksters in bergstreken, waar het uren achtereen zwaar kan regenen, in die buien haar werk moeten doen. Dat zij door kletsnatte stricken moeten voortdringen om de theeblaadjes te plukken en te verzamelen voor de inlevering in de fabriek; zij worden naar het gewicht van den pluk betaald en moeten dus voort. Bergbewoners zoowel mannen als vrouwen, zijn daar in dit opzicht bijzonder gehard. Koelie's die bij een bergtoer bagage dragen, vervoeren zelfs in hooge bergstreken hun vracht met niets aan dan een kort broekje, ook in den stroomenden regen; dat zouden wij hen niet nadoen. Nog meer gehard zijn de minder beschaafde Dajaks in de binnenlanden van Borneo en de Papoea's van Nieuw Guinea, die als zij nog ongekerstend zijn, geen kleeren dragen, alleen een schaambedekking. Die zijn aan de inwerking van licht en lucht, regen en wind, warmte en kou op hun huid zoo gewend, dat zij het verblijf in een gesloten vertrek als iets benauwds voelen en naar buiten willen. Vaak slapen zij liever buiten onder een afdak dan in de bescherming van een slaapvertrek, zooals wij dat kennen.

Regen wordt hier in Holland slechts zelden gewenscht, behalve door boeren en tuinders voor hun gewas. In Indië is regen gewoonlijk welkom; algemeen vanwege de koelte die daarvan het gevolg is; en voor ons wekt de combinatie van grijze lucht en regen herinneringen aan Holland en huiselijk leven, dat geeft iets gezelligs.

Voor de jeugd is in Indië een regenbui een waterfeest. In de vlakke staan de erven al gauw blank en dan is het een geplas en geploeter zonder eind. S.

In Curaçao en in Suriname wordt op het oogenblik veel gesproken en gedacht over autonomie. Wat er met Nederlandsch-Indië is geschied, heeft de geestenginds niet onberoerd gelaten en men ziet er reikhalzend uit naar de verwerkelijking van de beloften in de befaamde Koninklijke radiorede van December 1942 gedaan. Mocht het wellicht al zijn, dat deze beloften niet verder reikten dan een vergaanden vorm van zelfbestuur, thans wensch men in de beide Amerikaansche Nederlandsche gebiedsdeelen niet minder dan autonomie en den status van gelijkberechtigd rijkdeel. Doch wat in Indië geschiedt en geschied is, heeft de geesten in Suriname en Curaçao danig in beweging gebracht, beweging die wel belangrijk genoeg is om er hier eenige aandacht aan te besteden. Over Suriname zullen wij niet uitwijden, omdat wij van de situatie daar niet ten volle op de hoogte zijn. In Curaçao echter zijn dingen geschied die ieder op zichzelf geen andere beteekenis hadden dan plaatselijk sensatie te verwekken, doch die in hun onderling verband en in het kader van den huidige tijd niet geheel van algemeen belang ontbloomt zijn.

Het eerste optreden in de Staten van de Democratische Partij, een nieuwe groepeerings, die bij de statenverkiezingen een opmerkelijke overwinning heeft behaald, heeft geleid tot een belangstelling die voor Curaçao ongekend was. Niet alleen was de publieke tribune in de Statenzaal, die gewoonlijk slechts door enkele belangstellenden wordt bezocht, stampvol, doch het publiek vulde de groote vestibule van het gebouw en stond tot op de trappen, die naar het Wilhelminaplein leiden. Eenige statenleden van de Democratische Partij hadden hun democratische gezindheid zelfs zoover gedreven, dat zij uit eigen zak de aanschaffing en het aanleggen van luidsprekers hadden bekostigd, die de menigte op de hoogte stelden van wat in de Statenzaal geschiedde. Het onderwerp was: autonomie. Wat er precies in deze en volgende statenvergaderingen is besproken, weten wij nog niet nauwkeurig en wij zullen de komst van de Curaçaosche couranten hebben af te wachten, voor wij onze nieuwsgierigheid ten deze kunnen bevredigen. Maar dat er harde woorden zijn gevallen is zeker en het is ons ook ter oore gekomen, dat het democratisch statenlid Dr. P. H. Maal iets heeft uitgeroepen in den zin van:of er ook in Curaçao bloed vergoten zou moeten worden, vooraleer men in het moederland de stem des gebiedsdeels zou hooren.

Het was deze zelfde Dr. Maal, die tevoren plaatselijk sensatie had verwekt, door in zijn partijblad een advertentie te plaatsen, waarin hij de aanmelding van een Curaçaoschen Soekarno verzocht. Eenigen tijd later had Dr. Maal een hevig conflict met den Gouverneur, van welk opwindend feit het gansche eiland gedurende eenige weken vervuld was. Om zijn Soekarno-advertentie werd Dr. Maal door zijn medeleden ontslagen uit de Curaçaosche Rotary en aan sensatie rondom dezen Curaçaoenaar, die zijn doctorstitel dankt aan de Leidsche

Universiteit, bestond geen gebrek. Wie den heer Maal kent, weet dat men al deze dingen, persoonlijk gezien, zeker niet te hoog moet aanslaan. Niettemin zijn zij in de huidige situatie ook niet geheel van belang ontbloomt. Zij duiden er op, dat in Curaçao het koloniale tijdperk naar zijn eind loopt en dat de inheemsche bevolking is aangeraakt door dezelfde begeerten, die overal in de wereld kenbaar zijn.

Standbeeld van H.M. de Koningin te Willemstad (Curaçao).

Niet alleen dat Curaçao in zijn geheel autonomie wensch en een schikking in het rijksverband die geen staatsrechtelijke ondergeschiktheid meer inhoudt, doch ook intern wensch men wijzigingen van ingrijpenden aard.

Het eiland Aruba is het reeds lang beu van het eiland Curaçao uit geregeerd te worden. Aruba heeft zijn bevolking in slechts nauwelijks tien jaar zien verviervoudigen. De komst van het groote Amerikaanse olieraffineerbedrijf op dit eiland, heeft het gemaakt tot een bloeiend en rijk oord. Bovendien is de bevolkingsamenstelling van Aruba geheel anders dan die van Curaçao. Indiaansch bloed spreekt er een woord mede en het is nog niet zoo heel lang geleden, dat in groote tegenstelling tot het eiland Curaçao, van negers op Aruba geen sprake was. Altijd is er wrijving geweest tusschen beide naburige eilanden en nimmer hebben de Arubanen het kunnen verkroppen van Curaçao uit te worden geregeerd. Er komt nu dan ook decentralisatie. Eenige jaren geleden is een gouvernementele commissie benoemd, die onder voorzitterschap stond van den rechtsgeleerden prof. dr. A. S. Oppenheim en deze commissie

heeft van haar inzichten in een uitvoerig rapport doen weten. Het zal niet lang meer duren of de decentralisatie van het bestuur zal een feit zijn geworden en de onderlinge onafhankelijkheid van Curaçao, Aruba, Bonaire en de Bovenwindische eilanden zal in ruime mate een feit geworden zijn. Een andere wensch die in Curaçao gekoesterd wordt is: afschaffing van het verouderd stelsel van de samenstelling van het statencollege, met name afschaffing van de bevoegdheid des gouverneurs om vijf van de vijftien leden te benoemen. En een derde belangrijk desideratum is, dat de gouverneur geringer staatkundige macht hebbe en dat zijn functie in grooter mate symbolisch worde dan zij nu is. Onlangs hebben de Staten van Curaçao zich direct en dus niet via den gouverneur (hetgeen zeker ongewoon was) tot H.M. de Koningin en den minister van Overzeesche Gebiedsdeelen gewend, met een telegram waarin zij verzochten een afvaardiging uit het college te willen ontvangen, teneinde de wenschen van Curaçao te vernemen. Dit zou dan een soort voorspel zijn van de in uitzicht gestelde rijksconferentie. Op deze telegrammen is uit Den Haag een gunstig antwoord ontvangen en het zal niet lang meer duren, of de bedoelde commissie zal in Nederland aankomen.

Ook uit Suriname wordt een soortgelijke commissie verwacht. De Curaçaosche commissie zal zich eerst met de Surinaamsche verstaan, opdat men in groote lijnen een gelijk standpunt inneme en daarvan in Den Haag zal kunnen doen blijken. Niettemin beseffe men in Nederland wel, dat Suriname en Curaçao in ieder opzicht geheel verschillende landen zijn met alle gevolgen van dien, doch wat hun wenschen naar autonomie betreft, staan zij ongetwijfeld op gelijk standpunt. Op het oogenblik is alle aandacht in Nederland gevestigd op wat er ten aanzien van Nederlandsch-Indië geschiedt. Dit moge begrijpelijk zijn, niettemin moge ook aan de Amerikaansche rijkdeelen, en wat daar leeft, aandacht worden geschonken. Mr. Brons, Suriname's gouverneur, heeft gedurende geruimen tijd in Nederland vertoefd. Men kan niet ontkennen, dat dit belangrijk bezoek hier te lande (en hoe zeer ten onrechte!) vrijwel onopgemerkt is gebleven. De heer Brons heeft een radiorede gehouden, het A.N.P. heeft hem geïnterviewd, doch in geen van onze groote bladen hebben wij iets van eenig belang over dit interview gelezen. Alleen de Nieuwe Courant te 's-Gravenhage heeft een artikel aan de aanwezigheid van Suriname's gouverneur gewijd en het mag wel zeer teeknend heeten, dat dit blad onder de foto van den gouverneur van Suriname zette: „Mr. Brons, Gouverneur van Curaçao”. Nieuwe gedachten vinden hun uiting, zoowel in Curaçao als in Suriname. Gedachten die liggen in den nieuwen geest des tijds, gedachten ook die, gezien hun practische uitwerking en resultaat, van veel grooter dan lokaal belang zijn. Het is een dringende eisch van rijksbelang, dat het moederland wete, wat er ginds gedacht wordt en wat er geschiedt.

MACAMBA.

Van het Binnenhof

De Indische kwestie weer in de Tweede Kamer

Terecht laat de Indische aangelegenheid ons parlement niet los. Na hetgeen wij op St. Hubertus hebben zien geschieden en na wat minister Logemann naar aanleiding daarvan reeds in ons Lagerhuis had medegeleefd, was er reden te over, de loupe ter hand te nemen. Twee dagen en een langen avond (het werd circa 2 uur in den nacht) heeft de Kamer den heer Logemann vastgehouden. Trouwens, er was bovendien het verslag van de parlementaire commissie, een knap stuk werk, dat bovendien met groote snelheid is samengesteld.

J. SCHOUTEN.

Het debat begon reeds direct met een schermutseling. De heer Schouten (a.r.) deed namelijk een (mislukte) poging om de behandeling uitgesteld te krijgen. Hij wilde de regeeringsverklaring eerst in de afdelingen onderzocht zien om dan een schriftelijk antwoord te krijgen. Het komt ons voor, dat de heer Schouten hier buiten de orde was. Immers, de Kamer had reeds op Donderdag 2 Mei, op voorstel van den voorzitter, besloten, de beraadslaging over de regeeringsverklaring aan de orde te stellen tegen Maandag d.a.v. Hoe het echter zij, de heer Schouten kreeg van niemand steun en de heer Van Poll merkte terecht op, dat over een goede week het Kabinet waarschijnlijk demissionair zou zijn. De zaak zou dan waarschijnlijk pas in de nieuwe Kamer aan de orde kunnen komen, hetgeen een uitstel van anderhalve maand zou betekenen. Daarbij merkte de heer Van der Goes van Naters nog op, dat de materie geenszins nieuw was. De heer Schouten koos hierna eieren voor zijn geld en zette zijn denkbeeld niet in een voorstel om, waarop de eerste spreker, de katholieke heer Bajetto, van wal kon steken. Hij was zeer teleurgesteld door den minister en pree de parlementaire commissie, die z.i. in groote lijnen de meening van velen bevestigde. Een accoord — zoo zeide deze afgevaardigde — sluit men met een wederpartij, die de overeenkomst zal kunnen nakomen. Kan de „regeering”-Sharir dat? Hij vroeg zich in gemoede af, wie eigenlijk de vertegenwoordigers der „Republiek Indonesië” zijn. De zoogenaamde minister-president Sharir zal op den duur geen gezag over het Javaansche volk kunnen hebben. Het is met zijn gezag, zelfs op Java, maar matig gesteld en het blijkt, dat de toestand daar beheerscht wordt door locale machthebbers en gewapende benden. Als men nu toch wil onderhandelen, zijn er dan geen andere lieden? De heer Bajetto zou ook weleens willen weten hoe het staat met de bewapening van het republikeinsche leger. Hij gelooft, dat men zich daar een overdreven voorstelling van maakt. Bovendien, hoe kan men eigenlijk onderhandelen zolang er zulk een sfeer bestaat, dat onze eigen menschen nog gevangen gehouden worden? Door Engeland voelde de heer Bajetto zich in den steek gelaten. Heeft — zoo vroeg hij — men in Engeland dan geen begrip voor onze moeilijkheden?

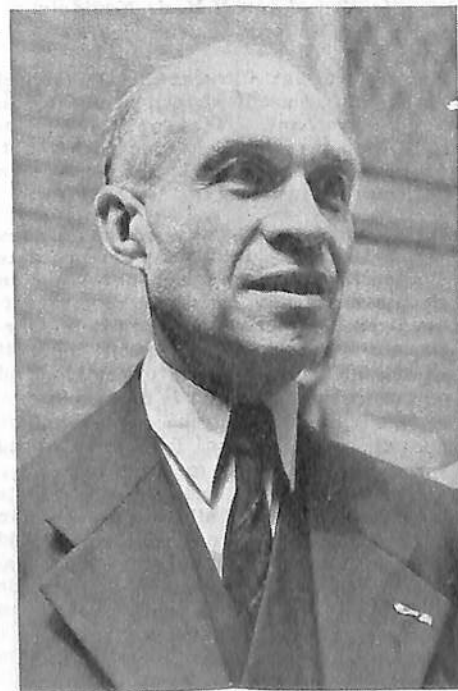
In „Het Dagblad” te Batavia heeft een bericht gestaan, dat de Staten-Generaal hun goedkeuring zouden hebben gehecht aan de voorstellen, welke dr. Van Mook aan Sharir had overhandigd. De regeering heeft dat bericht niet eens tegenge-

sproken, iets, waarover de heer Schouten zeer verontwaardigd bleek. Deze afgevaardigde ontwikkelde tal van principiele bezwaren tegen den huidige gang van zaken; bezwaren tegen het aan-

J. Schouten.

bod van onafhankelijkheid, tegen het feit, dat de voorstellen niet gebleven zijn binnen het raam der radiorede van H.M. de Koningin en tegen de constructie volgens welke de republiek, welke van Japansche makelij is, wordt erkend. In zulk een erkenning ziet hij ontbinding van het Koninkrijk. Als onwaardig en ongrondwettig beschouwde hij het standpunt der

Prof. Dr. Logemann.

regeering en hij zou wenschen, dat het Kabinet op den eenmaal afgelegden weg geen stap meer zal zetten, al legde deze afgevaardigde er den nadruk op, dat ook zijn geestverwanten ten volle bereid zijn mede te werken aan een beleid, dat gericht is op bespoediging van het verlenen van zelfstandigheid met het doel: volledige autonomie in inwendige aangelegenheden binen het Koninkrijk.

Het spreekt, dat de heer Goedhart, die tegenwoordig tot de Partij van den Arbeid behoort, uit een ander vaatje tapte. Hij was lang niet te spreken over het verslag der parlementaire commissie, dat hij niet objectief noemde en de republiek geen recht doet. Wedervaren. De critiek op onze Britsche bondgenooten aanvaardt hij al evenmin. De gruwelen, welke in het rapport zijn opgesomd, noemt hij verschrikkelijk, maar hij stelt daartegenover het optreden van de Ambonneezen.

De antirevolutionnaire heer Meijerink heeft de redevoering van zijn partijgenoot Schouten voortgezet en speciaal dr. Van Mook nog eens aangevallen, die z.i. van het wegvallen van alle tegenwicht tegen een autocratisch bewind misbruik heeft gemaakt door alleen te overleggen met representanten van de republiek. De luitenant-gouverneur-generaal regeert alleen, hetgeen zeer ondemocratisch is. Of die republiek de nationale gevoelens van het volk vertegenwoordigt, is trouwens voor hem zeer de vraag. In de buitengewesten heeft men zich nadrukkelijk uitgesproken tegen de republiek, die de heer Meijerink alleen ziet als een fascistischen staat met totalitair inslag. De regeering loopt nu z.i. naar de revolutie over door met die republiek gemeene zaak te maken.

Bij al deze klaagzangen heeft in den liberalen hoek de heer Korthals zich aangesloten. Dit Kabinet — zei hij — dat vrijwel demissionair is, had zeker zoo ver niet mogen gaan. Overigens merkte hij op, dat men in Indië ook wel zeer slecht was geïnformeerd over de staatkundige situatie in Nederland. Hij had o.m. het oog op het beruchte bericht in „Het Dagblad”. Overigens behoefde men zich over die slechte informatie niet te verwonderen, meende hij, gezien het gebrek aan persvrijheid, kenmerk voor een autocratisch regime. Kenmerk is ook de negatie van instituten, waarin het oordeel van den gouverneur-generaal zou kunnen worden getoetst. Hij dacht hierbij o.m. aan het passeeren van den Raad van Departementshoofden.

De parlementaire commissie heeft moeten constateeren, dat in Indië een persoonlijk gouvernement wordt gevoerd. De liberale afgevaardigde betreunde in hooge mate, dat de regeering zich daar niets van aantrekt. En dat terwijl de hoogste belangen van het Koninkrijk op het spel staan! De heer Korthals sprak dan ook van een vreeselijke overschatting van de zoogenaamde republiek van de zijde van het Nederlandsche gezag. Wat weet men verder van de gezindheid der bevolking? We kennen alleen de gruwelijke dreuf van de door de Japanners opgelegde fascistische benden. Het gezag der republiek is z.i. dan ook een fictie.

De heer Palar (P. van den A.), die aarna aan 't woord kwam, heeft de regeeringsverklaring op den voet gevolgd.

Hij vond haar hier en daar aarzelend, maar — betoogde hij — dat kan ook niet anders omdat de onderhandelingen nog niet geëindigd zijn. De verklaring is slechts een fase in het overleg. De heer Palar zou willen weten in hoever de Indonesische afgevaardigden met de verklaring instemmen, want dat bleek er niet uit. Intusschen wenschte hij vast de regering geluk met de wezenlijke vorderingen, welke zijn gemaakt. Het stemde hem ook tot vreugde, dat deze regering gevoeld heeft, dat de republiek op Java gevoeld wordt als een gemeenschappelijk ideaal. Wederzijdsch begrip acht hij den sleutel tot de oplossing van het conflict.

Het verslag der commissie achtte de heer Palar teleurstellend.

De liberale heer Van Kempen heeft het betoog van zijn partijgenoot Korthals onderstreept, diepe hulde betuigend aan de Commissie-Van Poll voor haar arbeid. Hij onderstreepte dan ook van harte het betoog van de heeren Bajetto en Tilanus om het rapport te laten vertalen en wereldbekend te maken.

De heer Van Poll (r.k.) bestreed allereerst zijn collega Goedhart, die de laatste jaren geen voet in Indië heeft gezet en waarvan aangenomen werd, dat hij een souffleur heeft gehad. De Katholieke afgevaardigde ried hem ernstig aan, voortaan een anderen souffleur te nemen! Hij kwam op tegen het verwijt, dat de commissie zich niet met Sjahrir-lieden heeft verstaan. Het feit was juist, maar — zei hij — de commissie is gegaan om de Kamers bepaalde gegevens te verschaffen. De grootste zorg van de regering was nu, dat de commissie zich zou mengen in de onderhandelingen. Hij heeft daarom stelselmatig contact met de groep-Sjahrir vermeden.

Het oefenen van bijtende critiek op de regeringsverklaring acht de heer Van Poll niet moeilijk. Maar hij wilde dat niet doen omdat een diepgaand debat tot een uitspraak van de Kamer zou moeten leiden. Een dergelijke uitspraak nu vond hij op dit oogenblik ontoelaatbaar omdat over tien dagen de Kamer zou worden ontbonden en de nieuwe regering zou van een votum der oude Kamer niets dan last hebben. En de nieuwe Kamer evenzeer. Daarbij kwam voor hem, dat er geen onmiddellijk gevaar dreigde voor het voortbestaan van het Koninkrijk. Voor één zaak diende z.i. echter wél gezorgd te worden, n.l. dat de regering beslissingen zou nemen, waardoor de nieuwe Kamer voor een voldongen feit zou worden geplaatst.

Liever dan zich in critiek te verliezen, meende de heer Van Poll eenige punten, waarover overeenstemming bestond te moeten vastleggen en zoo kwam hij tot de reeds in de dagbladen gepubliceerde motie, die het voordeel had, dat het volk precies zou weten, waarover het bij de voortzetting der besprekingen gaat.

Met zijn partijgenoot Palar verheugde zich de heer Stokvis (P. van den A.) erover, dat de besprekingen op de Hooge Veluwe een zoodanige vordering in het overleg hebben gebracht, dat de regering thans met parlement en volk den stand van zaken openlijk kan bespreken. Intusschen noemde hij den toestand, zooals die thans in Indië bestaat, een nog steeds gevaarlijke crisis, welke de levensbelangen van de beide landen bestrijkt en welke doortrokken is met internationale invloeden. In dit verband pleitte hij, dat

de regering, ook als zij demissionair is, gewoon zal doorgaan met onderhandelen. Zoo niet, dan voorziet de heer Stokvis kans op landsgevaaren en zou de regering zich gelijk aan de verantwoordelijkheid onttrekken.

Buitengewoon belangwekkend noemde mr. Joekes (P. van den A.), die op het middernachtelijk uur aan het woord kwam, de regeringsverklaring. Bovendien had hij daarin geen groote mate van bevrediging gevonden, maar betreunde, dat er bij vele leden der Kamer daarover wat hij noemde een misverstand heerschte. De heer Joekes stelde de vraag: Wat is de beteekenis van de republiek, zooals die door de regering aanvaardbaar wordt verklaard. Het gaat er niet om wat men theoretisch onder een republiek moet verstaan en hij trok een vergelijking met een „Rijksbemiddelaar“, die echter in 't geheel niet meer bemiddelt tegenwoordig. De oorspronkelijk gedachte republiek, los van Nederland, was inderdaad een revolutionnair tot standgekomen constructie. Maar juist die revolutionnaire republiek is niet aanvaard. Zou men nu geweld gaan toepassen dan zou men de revolutionnaire toestand, die zich inderdaad voordeed en waaraan men zich nog niet geheel ontworsteld heeft, kunstmatig in het leven houden. Nergens blijkt volgens den heer Joekes, dat de regering Java in gedachten heeft losgelaten. Ook Java krijgt zijn plaats als een autonoom onderdeel, gelijk andere autonome onderdelen in het gemeenbest van Indonesië als deel van het Koninkrijk.

De heer Joekes, die toegaf, dat de gang van zaken op Java niet bevredigend is geweest, was niettemin van oordeel, dat het advies van den oud gouverneur-generaal Tjarda niet had kunnen worden opgevolgd, alleen reeds niet omdat de Engelschen geen grein bereid zouden zijn geweest, den eenmaal vastgestelden weg te verlaten. Wat de afgevaardigde niet begreep was, waarom niet de plannen

waren uitgevoerd, waartoe men blijkbaar in Singapore besloten had.

Niet minder dan twee communisten hebben het woord gevoerd bij dit debat. Hun standpunt komt hierop neer, dat de regering aan den vooravond van haar aftreden nog met lege handen staat. Een en ander schijnt geïnspireerd te zijn op het accoord tusschen Frankrijk en Viet-Nam, doch het Nederlandsche standpunt is hiervan verre verwijderd. Dit accoord is ondubbelzinnig, maar het schijnt, dat er, zooals in Frankrijk, vijf communistische ministers noodig zijn om tot een zóó intelligente oplossing te komen.

Den volgenden dag kwam minister Logemann aan 't woord.

Opnieuw probeerde de minister uitvoerig duidelijk te maken, dat de regering bitter weinig keuze had welk pad zij zou gaan. De Indische regering, die voet aan wal zette, kon niet anders doen dan hetgeen door de Engelschen mogelijk gemaakt werd en toelaatbaar werd geacht. Het hervatten van een Nederlandsch bebind was in elk opzicht een onmogelijkheid. Daarom konden ook de in de kampen gereed gemaakte plannen niet uitgevoerd worden.

De minister kwam voorts op het gemis aan vrije critiek. Inderdaad is dat zoo en men heeft er dikwijls zijn beklag over gedaan. De publiciteitsmiddelen zijn in handen geraakt van de republiek en thans nog niet aan de rechtmatige eigenaren teruggegeven.

In het verslag van de Kamercommissie is over de nationale beweging een zeer omvangrijk materiaal bijeen gebracht, maar ik zou haast zeggen: — aldus de minister — door de felle kleuren van de verf vergeet men, dat de verf alleen zal kunnen houden als er een doek is, waarop zij gesmeerd kan worden, m.a.w., bij alles wat er over de nationale beweging in het verslag wordt medegedeeld, vergeet men dat er zoiets is als het nationalisme, de onderlyng factor in deze zaak. De realiteit van het nationalisme als primair feit, waarvoor wij staan en zullen blijven staan, op welken voet wij ook in Indië zullen blijven, is haast niet ter sprake gekomen, is in elk geval niet uit de verf gekomen.

De motie-Van Poll heette de minister welkom omdat deze een aantal fundamentele punten bevat, waaromtrent tusschen Kamer en regering overeenstemming bestaat. Een enkele passage wilde hij echter geschrappt zien. De heer Van Poll had gesteld, „dat bij de voortzetting der besprekingen allereerst overeenstemming dient te worden verkregen over een schema tot snelle en stelselmatige invrijheidstelling van de thans nog in de interneeringskampen vastgehouden Nederlandsche onderdanen, en dat deze invrijheidstelling moet voltooid zijn, voordat nieuwe besprekingen over andere punten kunnen worden gevoerd.“

Het bezwaar van den minister was hierin gelegen, dat voor deze materie reeds een schema was aanvaard teneinde in eenige maanden dezen afvoer te voltooien. Men kan nu de besprekingen niet stopzetten. Dat zou een funesten indruk maken.

De voorsteller der motie gaf aan de suggestie van den minister direct gevolg, waarna de motie met vrij groote meerderheid aanvaard werd en ook dit Indische „festijn“ weder tot het verleden behoorde.

M. van Poll.

ECHO'S

UIT DE
PERSWERELD

De week van 1 tot 8 Mei heeft in het teeken gestaan van minister Logemanns verklaring in de Tweede Kamer en van het rapport, dat in hetzelfde lichaam door de Commissie Van Poll is bekend gemaakt. Beide belangrijke stukken hebben aanleiding gegeven tot langdurige debatten en het commentaar, dat door de verschillende kamerfracties geleverd is, vormde dan ook de hoofdschotel in de kranten. In verband met den verkiezingsstrijd, die toch vooral binnenlandsche vraagstukken naar voren schoof, hadden de bladen bovendien weinig gelegenheid om eigen beschouwende artikelen te publiceren over de Indische kwestie.

Het te Batavia verschijnende blad „Het Dagblad” gaf op 3 Mei de verklaring van minister Logemann zonder commentaar, doch onder den kop: „Naar afbraak van het Koninkrijk der Nederlanden” en met als ondertitel „het staatkundig dilettantisme van Logemann”. Doch in een hoofdartikel schrijft het blad op 5 Mei:

„Terwijl overal in Nederland de kerkklokken luiden om de bevrijding van de Duitsche tyrannie te vieren, is aan het Binnenhof een raadgever van de Kroon voor het parlement verschenen met het voorstel om over een ander deel van het Koninkrijk de doodsklokken te luiden en het over te leveren aan de tyrannie van den vijand en zijn satellieten.

Dit is in het kort de schokkende betekenis van Logemanns verklaring in de Tweede Kamer..... de gansche uiteenzetting van dezen minister, wiens naam voor immer verbonden zal zijn met de zwartste periode in de geschiedenis van het Koninkrijk, is zoo verward, destructief en ontbloot van alles, wat te maken heeft met argumenteering, dat wij ons niet zouden verbazen, indien een van de kamerleden morgen bij het begin van de parlementaire debatten een motie van wantrouwen in het voorstel van den minister zou indienen”.

Na er uitvoerig op gewezen te hebben, dat het initiatief tot de besprekingen te Batavia uitsluitend door de Indonesiërs is genomen, vervolgt het blad: „Wat er gebeurde, was dat Dr. Van Mook op eigen initiatief en zonder met den minister overleg te plegen het Koninkrijk heeft opgegeven en naar de republiek is overgelopen”.

Op 6 Mei wijdde „The Times” een deel van het hoofdartikel onder den titel „Nederland en Java” aan de regeringsverklaring. Na geconstateerd te hebben, dat men in Groot-Brittannië er op vertrouwt, dat het Nederlandsche kabinet „de vrije hand zal krijgen om de gelegenheid aan te grijpen, welke de bestaande toestand op Java biedt”, gaat het artikel verder:

„Dat het belangrijk is, dat het Neder-

landsche beleid in Zuid-Oost-Azië zich aansluit bij dat van Engeland en Frankrijk, behoeft verder geen betoog.

In de oogen van millioenen Aziaten is de behandeling, die de nationalistische beweging van de drie Westersche mogendheden ontvangt in die gebieden, waarvan de bestemming zoo zeer wordt beïnvloed door die mogendheden, een beslissende proef voor de oprechtheid van iedere Westersche natie om de idealen van gerechtigheid en vrijheid, waarvoor de oorlog gevoerd werd, hoog te houden. Binnen de grenzen van het voorgestelde Indonesische gemeenebest, dat een gelijkwaardig deelgenoot van Nederland, Suriname en Curaçao zal zijn, is er ruim voldoende plaats voor een Javaansche republiek terwijl Sjahrir en zijn collega's volledig bereid zijn om de soevereiniteit van Nederland te erkennen, wil de Nederlandsche regering het gezag de facto van het republikeinsche bestuur toegeven.

De voorloopige overeenkomst, waartoe men op Java is gekomen en waarbij bepaald is geen wapengeweld meer te gebruiken behalve tegen rustverstoorders, een begin te maken met constructieven regeringsarbeid en een rijksconferentie te beleggen, is in Nederland bevestigd. Nu de gunstige indruk van den goeden wil der Nederlanders waarmede de Indonesische afgevaardigden naar hun land zijn teruggekeerd invloed blijft hebben op de republikeinen, is het uiterst belangrijk, dat de weg naar een definitieve oplossing wordt vrijgemaakt. Er blijven nog verschillen op te lossen tusschen de Indonesiërs en de Nederlanders, o.a. omtrent het gebied, dat door de republiek buiten Java en Madoera wordt opgeëischt, doch dit alles behoeft niet te verhinderen, dat men met vereende krachten aan het werk gaat om de schadelijke activiteit van Japansche deserteurs, van door Japanners gedirde guerillabanden en van anderen, die vijandig staan tegenover een vreedzamen wederopbouw, uit te schakelen. Al met al is er een zeer goed begin gemaakt. Het gevaar is nu, dat de Nederlandsche regering den toestand zal behandelen met uiterste voorzichtigheid, als gevolg van een overdreven belang, dat zij hecht aan de grondwettelijke complicaties daarvan.

Prof. Logemann heeft toegegeven, dat Dr. Van Mook niet in staat was buiten de grenzen van de regeringsverklaring van Februari te gaan en ernstige bezwaren zijn gerezen tegen de voorloopige overeenkomst; dit is betreurenswaardig, aangezien een natie, die zoo gelukkig is te beschikken over de diensten van een staatsman met de wijsheid en de ervaring van den huidige luit-gouverneur-generaal, er goed aan zou doen hem volledige volmacht te geven.”

Het blad bespreekt voorts de overeenkomst en de verschillen tusschen den toestand op Java en dien in de Annamietische republiek en schrijft verder: „Wat toen volgde is een tragische grap. Bij iedere concessie van den luit-gouverneur-generaal — en het aantal concessies was niet gering — verklaart Van Mook, volgens minister Logemann, dat hij geen volmacht had tot overeenstemming te komen. Niettemin doet hij concessies en werkt hij deze uit tot een voorloopige overeenkomst. Of Logemanns ongelooflijk verhaal is een poging om den persoon van Van Mook te redden, of het is een gecamoufleerde poging om Van Mook te beschuldigen voor den treurigen gang van zaken. Wat het ook zijn moge, het is geen bemoedigend schouwspel om den luit-gouverneur-generaal, die beweert: „ik geef niet toe”, meer en meer te zien toegeven.”

Op 7 Mei schreef het te Medan verschijnende Nederlandsche blad „Medan Bulletin” in zijn commentaar op de ministeriele verklaring:

„Het feit, dat de Nederlanders ten opzichte van Java steeds meer toegeven, wordt in elken zin van Logemann's rede gedemonstreerd. De regering erkent de republiek op de manier, waarop dit zou geschieden na een verloren oorlog. Den Nederlanders wordt een ontwerp vredesverdrag voorgelegd van een oorlog, dien zij niet hebben gevoerd. Dit karakteriseert het resultaat van de onderhandelingen, die Dr. Van Mook op zeer persoonlijke wijze heeft gevoerd en die ook geëindigd zijn met zeer persoonlijke beslissingen”.

Op 5 Mei wijdde „The New Statesman and Nation” een commentaar aan de besprekingen. De schrijver van dit artikel beschuldigt de Nederlandsche regering er van, ondanks het schijnbaar hoopgevend resultaat van Van Mooks arbeid, dubbel spel te spelen. Hij schrijft o.m.:

„Uit gedetailleerde berichten over de besprekingen die de Indonesische ministers eenigen tijd geleden te Amsterdam gehouden hebben, maak ik op, dat het Nederlandsche kabinet de basis voor onderhandelingen, die Clark Kerr, Van Mook en Sjahrir gelegd hebben, negeert en tracht vast te houden aan de oude voorstellen van 10 Februari, die Sjahrir meer dan twee maanden geleden heeft afgewezen. Toen de Indonesische ministers met Dr. VAN MOOK in Nederland arriveerden, schreef de buitenlandsche pers, dat men tot overeenstemming was gekomen en dat de reis ten doel had de Indonesische ministers in staat te stellen hun zaak aan het Nederlandsche volk voor te leggen, doch in werkelijkheid maakt de Nederlandsche regering bezwaren tegen de overeenkomst, die men voorstelde en weigerde, op grond van het feit, dat de Indonesische ministers de gasten waren van de Nederlandsche regering en niet van het Nederlandsche volk, hun iedere gelegenheid om over de radio of tot groote publieke bijeenkomsten te spreken. Een tweede reden om een definitief resultaat uit te stellen is het naderen van de verkiezingen. Alle partijen zijn bevreesd om zich al te diep in het Indonesische probleem te steken.”

EEUWIG PECH?

Steeds tegenslag? Teleurstellingen? Pech? Is U alleen maar zoo onfortuinlijk? In de meeste gevallen ligt het aan U zelf, al bent U zich dat niet bewust. Uw minderwaardigheidsgevoel speelt U parten! Dat is het onaangename gevoel van ik-kan-niet en ik-zal-wel-niet-kunnen, dat U steeds weer bekruipt; U is bang een figuur te slaan, U vreest fouten te zullen maken, teveel te zijn, belachelijk te zijn. U heeft te weinig zelfvertrouwen!

Cursist 104546 schrijft: „Ik breng U dank, dat ik door Uw Cursussen, op een zoo prettige en opbouwende wijze van een soort minderwaardigheidsgevoel, waar ik vroeger onder leed, verlost ben. Ik kan dan ook een ieder Uw cursussen aanbevelen.”

Dalmeijer's Psychologische Persoonlijkheidskursus wijst U den weg naar zelfvertrouwen, naar „ik kan” en „ik kan vast en zeker”. Met Uw zelfvertrouwen stijgt Uw prestatie. Iedere les leert U een stukje van U zelf en helpt U uit Uw gemerdheid, verlegenheid, onzekerheid en minderwaardigheidsgevoel. Dalmeijer's schriftelijke cursus maakt U tot een sterke harmonische persoonlijkheid en een zelfbewust, gelukkig mensch. Vraag de interessante brochure eens! Daarin vindt U al heel wat belangwekkends over Uzelf!

BON

Ik wil graag nog wat méér weten over Uw Psychologische Persoonlijkheidskursussen. Wilt U mij Uw uitgebreide brochure toesturen?

NAAM: _____

BEROEP: _____

STRAAT: _____

PLAATS: _____

LEEFTIJD: _____

No.: _____

Na invulling opzenden met 15 etc. aan postzegels aan: DALMEIJER'S cursussen, Koninginneweg 182, Afd. WIN 2048 - Amsterdam-Z. U kunt ook per brief schrijven als U dit blad niet wilt beschadigen.

„Het Dagblad voor het Koninkrijk der Nederlanden”

brengt U de beste voorlichting op alle gebied

Het Dagblad

is dus, uit de dozijnen andere kranten, welke het licht zien

het blad Uwer keuze

- Snelle en betrouwbare informatie uit binnen- en buitenland
- Kunst
- Sport
- Dagelijksch feuilleton
- enz., enz.

Bovendien het blad met de goedkoopste advertentie-tarieven

Abonnementsprijs f 3.25 p. kwart., f 0.26 p. week

Bureaux: Noordeinde 29, den Haag, telef. 112224

W. J. Innemee & Zonen n.v.

Begrafenis
Transport
Crematie

Den Haag Denneweg 71-73 Telefoon 115940*

Haarlem, Kinderhuisvest 29-33, Telefoon 10441

Drie-maandelijksche cursus

tot opleiding voor de tropen

●
CURSUSGELD F 100.-

Indische School voor Meisjes en Vrouwen

Westeinde 46, Den Haag
Telefoon 330695

Beschermvrouwe H.M. de Koningin

Aanvang nieuwe cursus
6 Mei a.s.

Spreekuren: Woensdag en
Donderdag van 2 — 4 uur

De Directrice L. S. D. Merkus

Onze uitgave:

„Het Laatste Nieuws uit Indië”

waarin opgenomen „de Indischman”

verschijnt **TWEEMAAL PER WEEK**, namelijk op Maandag en Donderdag. Vele belangrijke artikelen, beschouwingen en nieuwsberichten, die in Nederlandsche en inheemsche persorganen in Indië het licht zien, zullen U op de meest snelle wijze bereiken. Ook aan de beide andere overzeesche deelen van het Koninkrijk, CURAÇAO en SURINAME, zal dit blad geregeld aandacht schenken.

Abonnementen worden vanaf heden aangenomen door de n.v. „Het Indische Nieuws” Noordeinde 29, Den Haag
Telef. 112224, Giro 65369

ABONNEMENTSPRIJS F 2.25 p. kwartaal

VEILINGBEDRIJF „ODEON”

Singel 460 Amsterdam, telefoon 48590
Chr. J. Bolle, Veilingmeester-Taxateur
*

Het adres te Amsterdam voor betere

Inboedelverkoopingen

Regelmatig veilingen
Inbrengen van goederen dagelijks
Taxatiën op ieder gebied

**HUWELIJKS
CADEAUX
bij
KOCH**

Den Haag
Hoogstr. 7

Rotterdam
Jongkindstr. 11

De nieuwe schoentjes...

Zowel in Amerika, Frankrijk als in Engeland blijft de „open-back” vooreerst de groote mode. Ook de Nederlandsche vrouw zal dit model met veel vreugde dragen. Geheel „nieuwe” schoentjes zijn het, met een geheel nieuwen pasvorm... Slippen kunnen ze niet en... zij hebben de snoezigste kleuren.

Indien ze ook hier komen, zijn ze welkom!
Wat zullen we er dan goed voor zorgen.... met TANA
natuurlijk: de schoonheidskuur
voor alle fijne damesschoentjes!

Thans, evenals voorheen, wederom
uitsluitend verkrijgbaar bij de schoen-
branche.... zij het voorloopig nog
beperkt.

Tana